

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques Ricard, l'escultor

Elaborades per Diego Gómez

RICARD, L'ESCUPTOR

DESCRIPCIÓ

Autor: *Gianni Rodari*

Il·lustradora: *Montse Tobella*

Traducció: *Enric Salom*

Edicions Bromera / Alzira, 2008.

Col·lecció: EL MICALET GALÀCTIC, núm. 141

Format: 13 x 20,5 cm, 64 pàg.

Enquadernació en rústica. Impressió a color.

Edat: a partir de 6 anys. Ricard és molt bon escultor, de les seues mans naixen estàtues de fang, de fusta i de marbre que representen tot un ventall d'éssers molt diversos: cabres, bombers, cavalls i persones. Quan les acaba, les seues creacions cobren vida i se'n van a córrer món. De tant en tant, retornen per a visitar Ricard i contar-li les seues aventures.

Amb *Ricard, l'escultor* ens acostem al món dels artistes i de les seues obres aprenent la importància de ser diferents. Tot amb una lectura senzilla, plena de fantasia i il·lustracions a tot color molt expressives i treballades.

RESUM ARGUMENTAL

Ricard, l'escultor presenta les aventures d'un artista especialista a fer estàtues que, en acabar-les, salten del seu pedestal i se'n van a córrer món pel seu compte. Com l'ovelleta preciosa feta de marbre, que belant demana al seu autor si pot menjar herba fresca o

fulles d'encisam, o el bomber de fusta que li demana aigua per a poder apagar el foc.

Però tot es complica quan, després de passejar pel món, un grapat d'estàtues tornen a l'estudi de Ricard exigint millores: un cavall que demana una cua, un geperut molt trist, cansat que li toquen la gepa, un homenot que té les cames tortes, una dona de braços massa curts, una xica que té dos dits a cada mà en lloc dels cinc habituals... i fins i tot un home sense ulls i sense nas a la cara. Tots demanen ser arreglats, modificats i completats. El repte està servit per al nostre protagonista.

Ricard primer intenta excusar-se, i després explica a les seues estàtues que elles no són com la gent i que, per això mateix, poden ser d'aqueixa manera i que no passa res. Totes les figures fent cua per a ser reparades per l'escultor, comprendran que la diferència també és bonica, que la discapacitat està sempre present. I Ricard s'arromangarà les mànegues i es posarà a fer ràpidament totes les reparacions perquè també reconeix que és important corregir els seus errors.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

En primer lloc, cal esmenar que *Ricard, l'escultor* és una història que s'emmarca dins de la trajectòria literària del seu autor. Gianni Rodari, és el creador d'un autèntic i personalíssim gènere de literatura infantil. Les seues trames són jocs senzills plens d'humor, que es poden entendre i que fan fruir els infants, fins i tot els més petits, tot i que també els majors en gaudeixen perquè poden llegir encara amb ulls de xiquet les seues meravelloses i imaginatives històries. L'èxit dels jocs que ens presenta Rodari, no s'acaben en ells mateixos, sinó que naixen d'una visió crítica del món, que sovint parteix d'introduir elements fantàstics o absurds enmig de situacions quotidianes dominades per la lògica de la realitat, una visió plena d'optimisme i de diversió.

Ricard, l'escultor ens acosta al món dels artistes, amb la seua forma de ser una miqueta bohèmia però sempre imaginativa i creativa. El nostre escultor ens presenta tota una diversitat d'obres fetes amb diferents materials: fang, marbre, fusta, etc., però també ens obri les portes a la possibilitat de conèixer molts més materials per a realitzar les seues produccions. Partint del conte com a motivació, es poden introduir experiències pedagògiques relacionades amb el món de l'escultura i les arts plàstiques. D'una banda, la possibilitat d'experimentar, crear i esculpir amb diferents materials quotidians i a l'abast del nostre alumnat: plastilina, fang, plàstics, cartró, fruites, materials reciclats..., i de l'altra també pot servir com a gènesi per a l'organització d'una visita a un museu i, si és possible, participar en la realització d'algun taller plàstic dels que s'hi ofereixen.

El nostre protagonista reflecteix bondat per tots els costats, tracta amb dolçor les seues estàtues i respon positivament a les seues exigències. Ricard reconeix els seus errors i posa solució al problema que ell ha originat: tota una lliçó d'humilitat ben necessària en els temps actuals.

Finalment, i intentant completar els objectius que poden generar el desenvolupament dels aspectes pedagògics del llibre, podem ressenyar també la vessant actitudinal: el tractament de la diferència, l'acceptació de la discapacitat i la importància de sentir-se feliç cadascú amb el que té.

L'AUTOR

Mestre, activista polític, periodista, escriptor per a infants i figura capdavantera en els moviments de renovació pedagògica, la personalitat de Gianni Rodari és polièdrica. Nascut el 1920 a Omegna (Piemont italià) al si d'una família humil, no va tenir una infància fàcil. Va poder cursar estudis de magisteri i va exer-

cir de professor abans que esclatés la Segona Guerra Mundial. El seu activisme polític li permeté una sortida literària gràcies a diaris com l'*Ordine Nuovo* o l'*Unità*, en els quals va publicar els primers textos adreçats a un públic familiar. Durant la dècada dels seixanta, Rodari es fa mereixedor dels principals premis literaris a Itàlia i és durant aquests anys que apareixen les seues obres més conegudes, com *Contes per telèfon* o *Contes per a jugar*. El 1970 Rodari rep el premi Andersen, el màxim guardó de la literatura infantil, i el 1973 es publica possiblement la seua obra més coneguda: *Gramàtica de la fantasia*.

Va morir a l'abril de 1980, però són pocs els autors de literatura infantil i juvenil que continuen tan vius com Rodari. La seua obra, marcada per la combinació d'elements realistes i de caire social amb d'altres de fantàstics i imaginatius, continua plenament vigent. Bromera fa la seua aportació al manteniment del llegat de Gianni Rodari amb la publicació en la col·lecció del Micalet Galàctic, en primer lloc d'*Història de Marco i Mirko*, i ara amb *Ricard, l'escultor*.

LA IL·LUSTRADORA

Montse Tobella va nàixer a Barcelona en 1957, va aprendre la seua passió pel dibuix i el color gràcies al seu pare i l'amor pel llibres gràcies a la seua mare, que era enquadernadora. Però confessa que el que més li agrada és el plaer de viatjar per les belles històries per poder contribuir a la seua transmissió després amb els seus dibuixos.

Ha il·lustrat molts contes i històries en diferents projectes editorials i també ha dibuixat la cara de molts dels protagonistes infantils que apareixen a la revista *Cavall Fort*. A Edicions Bromera ha donat vida als personatges d'*Història de Marco i Mirko*, també de Rodari, com aquest conte.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Cal recordar que aquestes propostes didàctiques han de ser un instrument flexible i suggeridor, una eina de motivació al servei del professorat i de l'alumnat. No ha de ser un grup tancat d'exercicis que s'han d'aplicar tal com ens arriben a les mans. Cal que, en la mesura que siguem capaços, les convertim en un seguit d'activitats plaents per a l'alumnat. En conseqüència, no han de tenir com a únic objectiu transmetre coneixements més o menys acadèmics, sinó també promoure l'enriquiment intel·lectual, ètic i estètic dels xiquets i xiquetes i, naturalment, la possibilitat de generar diversió i plaer.

Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del Primer Cicle de Primària, seria convenient fer una tria entre els exercicis i jocs proposats, sempre tenint en compte les necessitats, els gustos, les possibilitats i els interessos del nostre alumnat. Així mateix, aquestes propostes són ampliables o modificables en qualsevol aspecte.

La majoria dels educadors i educadores som conscients que, encara que la lectura és una activitat recreativa i lúdica, també té inherent la vessant instructiva a què no cal renunciar. Per tant, forma part de la nostra tasca, aconseguir que els nostres alumnes esdevinguin lectors i lectores. Però cal ser conscients que això només serà possible si els introduïm en l'hàbit lector d'una manera lúdica, sense oblidar que quan llegim, també aprenem diferents continguts. Així doncs, les diferents activitats, que a continuació es presenten de forma barrejada, podríem agrupar-les, sense comptar amb la fitxa inicial de lectura, relacionades amb cinc grups temàtics:

- Repàs del relat*: activitats que intenten avaluar el grau de coneixement de la narració mitjançant activitats amb cert tarannà de comprovació.
- Jocs de llengua*: adquisició de continguts propis de l'àrea de llenguatge.

–*Integració de llengua i contingut*: així aprenem diferents conceptes, procediments i actituds d’altres àrees (matemàtiques, coneixement del medi...) tot aprofitant les diferents temàtiques i continguts que es presenten en la lectura.

–*Iniciació i connexió amb les TIC*: mitjançant senzilles activitats que acosten l’alumnat als continguts propis de les noves tecnologies atenent a la seua edat i nivell curricular.

–*Dimensió extraescolar*: es tracta de possibilitats de treball en grup, i/o amb el suport de la família o de la comunitat educativa, que tenen una projecció fora de l’aula i també una continuïtat en la lectura d’altres llibres de l’autor o autora.

Tornem a repetir que aquestes propostes són una petita guia de recursos, que el professorat pot utilitzar segons el seu context escolar, però cal remarcar que sempre serà necessari certa dosis d’imaginació, ingredient bàsic per a formar als primers lectors, que han de convertir-se en lectors i lectores del present i del futur.

*SOLUCIÓ D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
PROPOSADES*

DESPRÉS DE LA LECTURA

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 2

Una estàtua d'una xica plora perquè té tres dits en lloc de cinc.	F
Hi ha un cavall que no té cua i un altre que només té un ull.	V
Tot el món pensa que l'home sense cara és una birla.	V
L'ovella va eixir com un gosset i es va posar a lladrar.	F
El bomber fet de marbre demana aigua per a apagar el foc.	F

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 4

	M						
D	A	V	A	N	T	A	L
	R						
	T						
	E	F	O	R	M	O	
	L	E	R	B	R	A	M
A	L	I	G	R	A		

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) ABANS DE LLEGIR EL LLIBRE

1. Mirant i llegint la coberta del conte, completa.

TÍTOL DE L'OBRA: .....

AUTOR: .....

DIBUIXOS: .....

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: ..... NÚM.: .....

2. Fixa't en el dibuix de la coberta i contesta.

–Quina professió té el protagonista d'aquesta història? Què està fent?

.....
.....

–Com va vestit? Què porta a la mà?

.....
.....

–Què representa el dibuix de la coberta de darrere? De quin material sembla estar fet?

.....
.....

3. Observa una de les últimes il·lustracions del conte (pàg. 57) i explica què creus que està fent el nostre protagonista.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Imagina que eres un escultor o escultora. Completa.

M'agradaria esculpir .....

utilitzant els següents materials: .....

.....

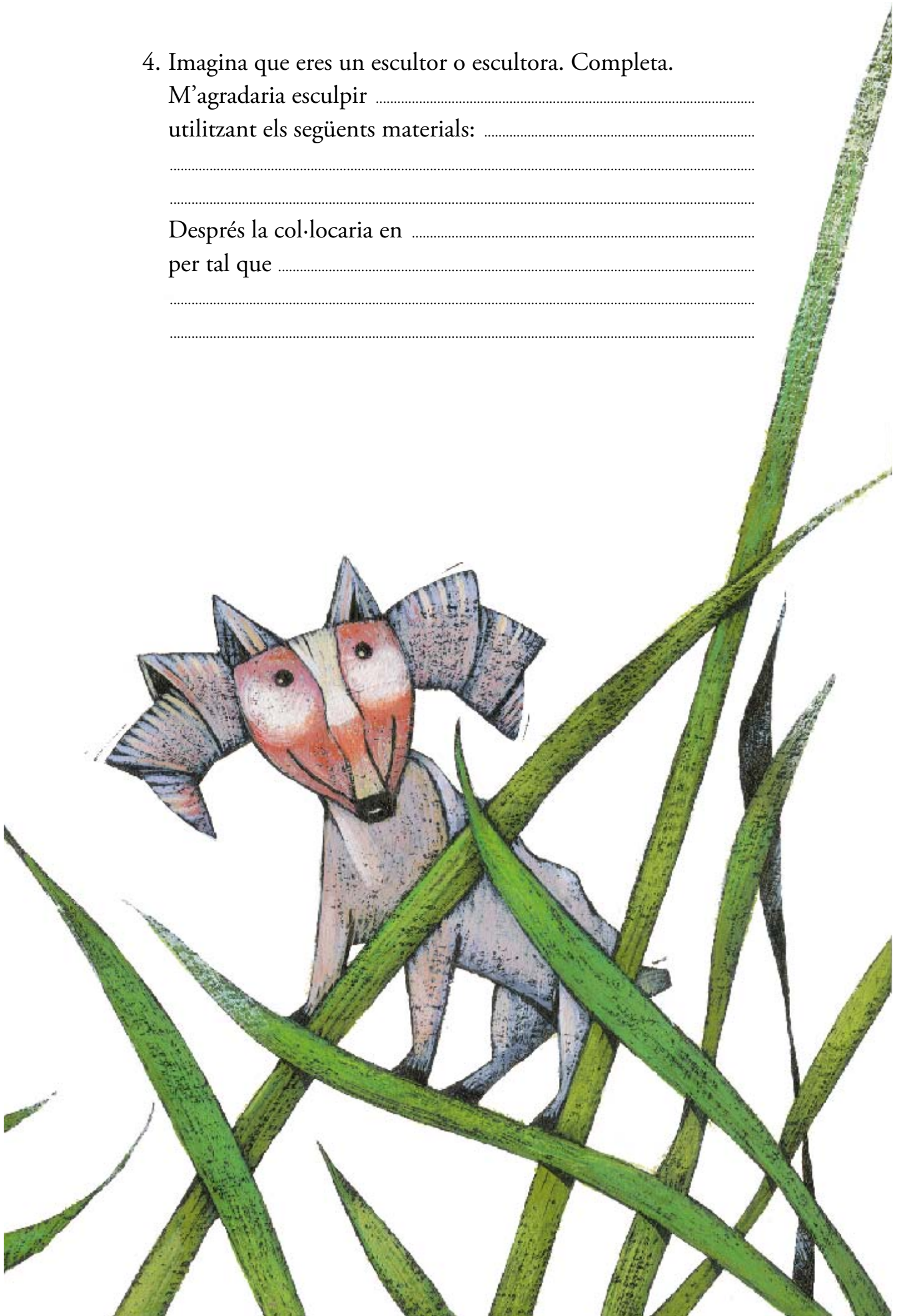
.....

Després la col·locaria en .....

per tal que .....

.....

.....

B) FITXA DE LECTURA PER A DESPRÉS DE LLEGIR EL LLIBRE

1. Contesta i escriu.

–Amb quins materials fa escultures Ricard?

.....

–Què vol menjar l'ovella de Ricard?

.....

–Què porta el bomber al cap? I a la mà?

.....

–Quin problema té l'estàtua de bronze?

.....

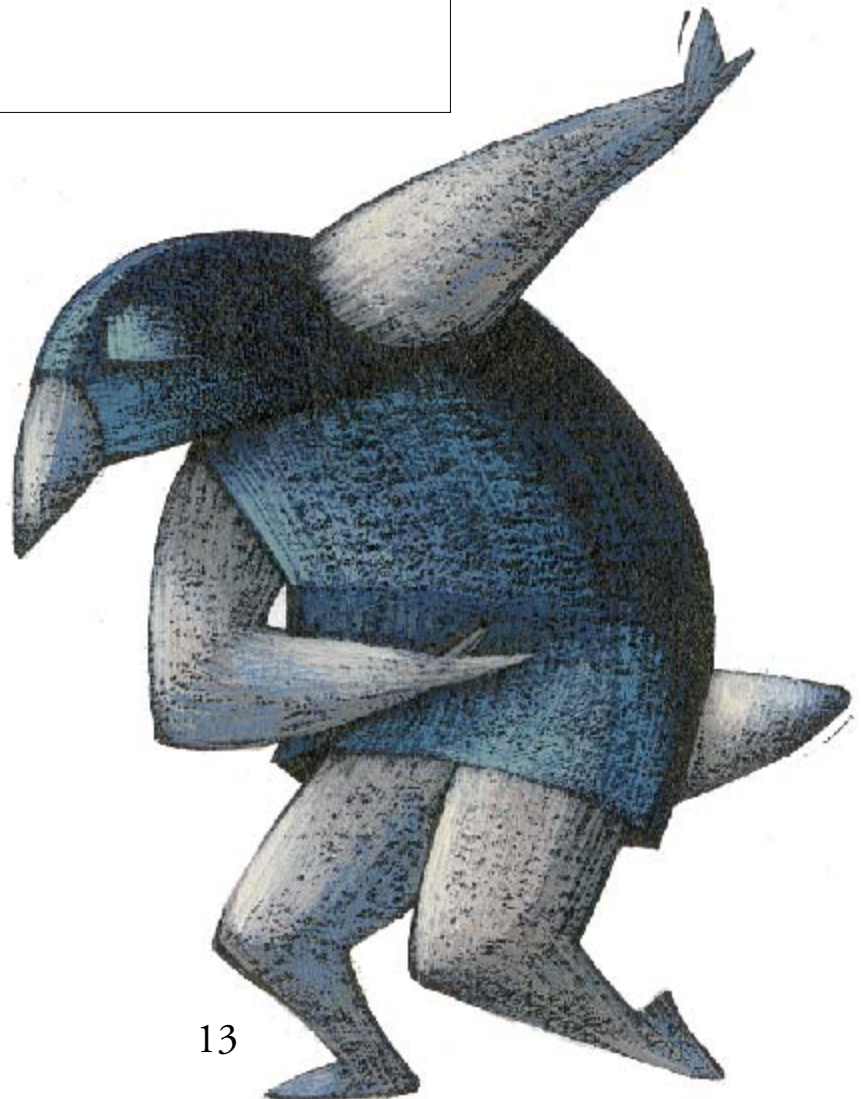
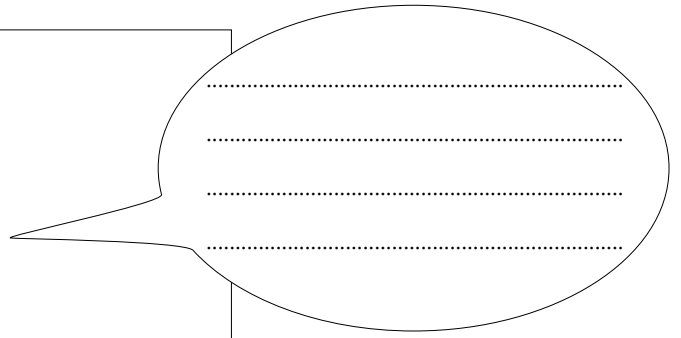
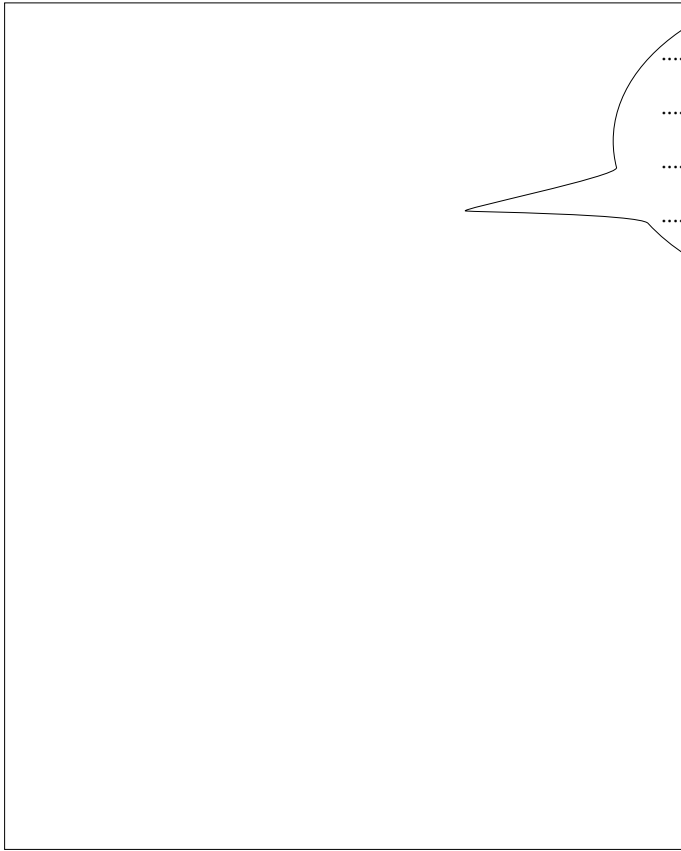
2. Posa V si és vertader i F si és fals.

Una estàtua d'una xica plora perquè té tres dits en lloc de cinc.	
Hi ha un cavall que no té cua i un altre que només té un ull.	
Tot el món pensa que l'home sense cara és una birla.	
L'ovelleta va eixir com un gosset i es va posar a lladrar.	
El bomber fet de marbre demana aigua per a apagar el foc.	

3. Relaciona.

Una estàtua molt trista •	• no vol les cames tortes.
L'estàtua de bronze •	• vol llevar-se la gepa.
Una dona •	• vol ulls i nas.
L'home com una bola de billar •	• no vol ser calba com un ou.
El bomber •	• no vol ser de fusta.

4. Dibuixa el protagonista del conte i escriu una frase que diu.

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Completa.

MASCULÍ	FEMENÍ
el cavall	.....
.....	l'escultora
l'home	.....
.....	la xica
el bomber	.....

2. Llig el text i pinta de roig els noms i de verd els adjectius. Després completa el requadre:

Una vegada una estàtua molt trista es lamentava perquè tenia gepa i els xiquets se'n burlaven i les dones supersticioses li la volien acariciar.

<p>Els noms serveixen per anomenar .....</p> <p>.....</p> <p>Els adjectius expressen .....</p> <p>.....</p>

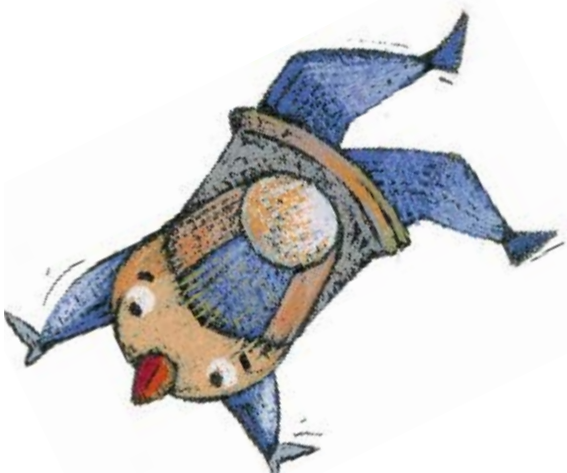
3. Escriu els signes d'interrogació (?) i d'admiració (!)

–Senyor Ricard, per què m'ha fet amb gepa...

–I vés a saber si la llana de marbre calfa tant com la de llana...

–Què li passa en les cames...

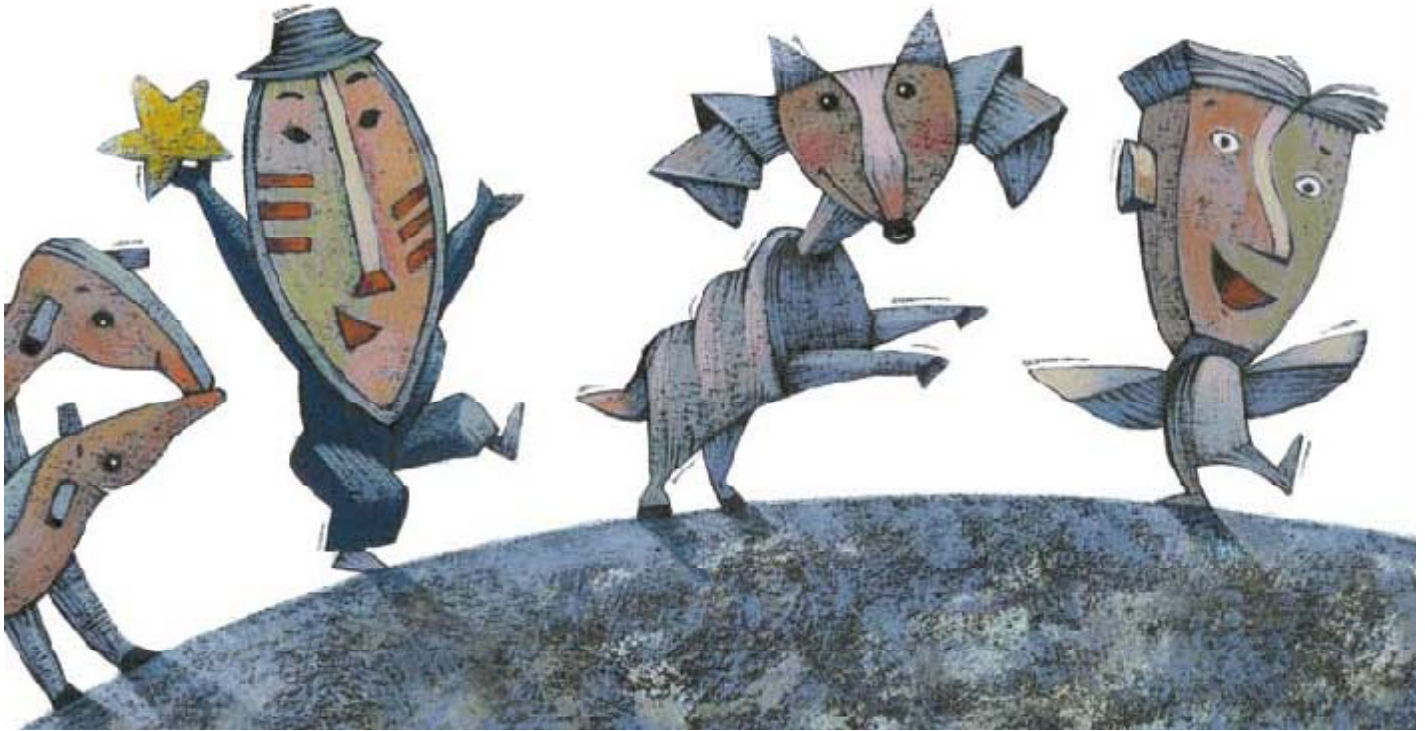
–Però no s'han inventat encara els hospitals per a estàtues...

7. Explica breument aquesta il·lustració del conte.

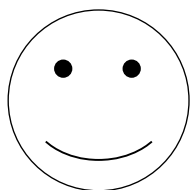
.....

.....

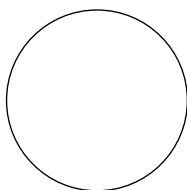
.....

.....

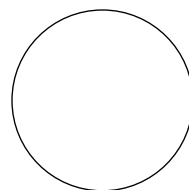
8. Ajuda a Ricard a completar les cares.

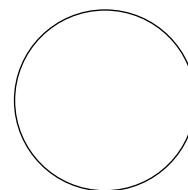
ALEGRE

TRISTA

ENFADADA

PREOCUPADA

9. Escriu comparacions. Fixa't a l'exemple.

–Se'n va movent la cua com si fóra un gosset.

–No es mou, està quiet com .....

–Fa riure a tots com .....

–Aquella dona és menudeta com .....

10. Dibuixa i explica l'escena del llibre que més t'ha agradat.

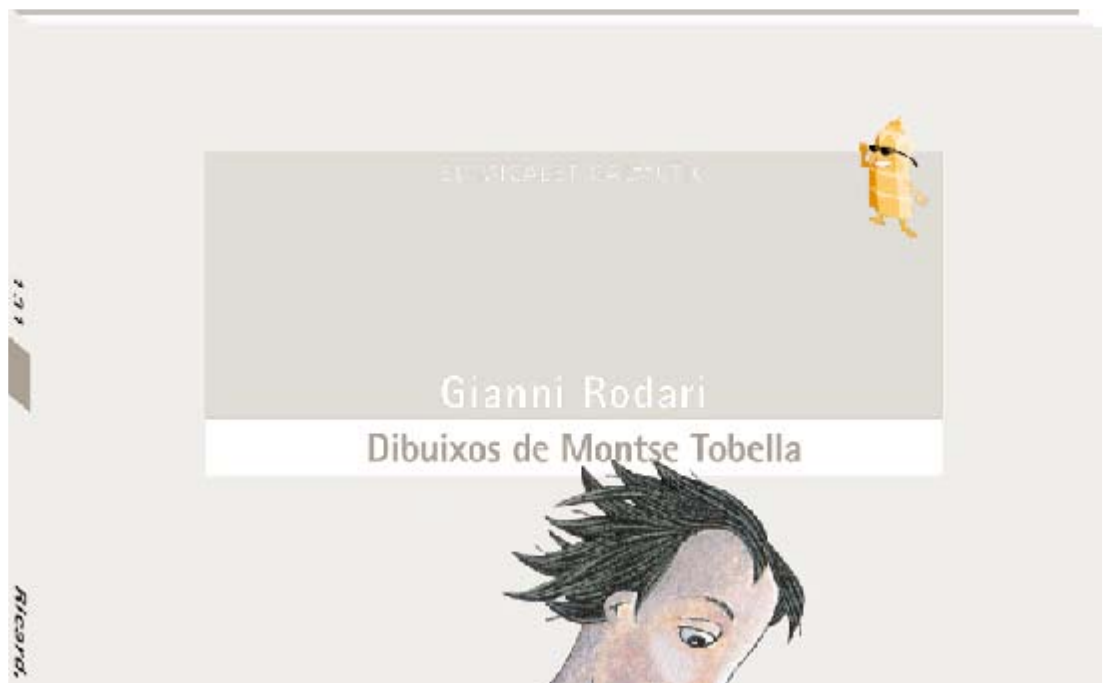
.....

.....

.....

.....

11. Inventa, escriu i pinta amb colors un altre títol per a aquesta història.

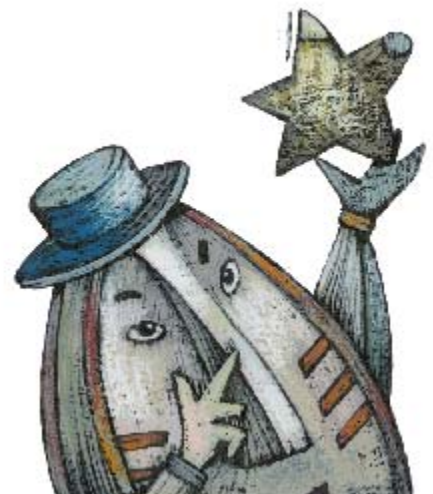

12. Completa amb noms d'animals segons la seua alimentació.

CARNÍVORS	HERBÍVORS	OMNÍVORS
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

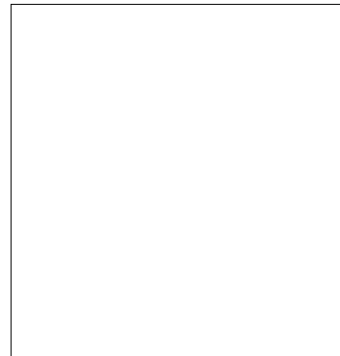
13. Pinta les frases que has après amb el conte.

HI HA HOSPITALS
PER A ESTÀTUES
LA DIFERÈNCIA
TAMBÉ
ÉS BONICA
PODEM
CORREGIR
ELS ERRORS

14. Coneixes alguna persona discapacitada? Dibuixa-la i explica com és i que fa.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. Buscant fotografies d'estàtues a l'ordinador, n'han aparegut unes quantes. Esbrina de quin material estan fetes.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. Seria divertit visitar algun museu amb els teus pares i veure estàtues. Ací en tens uns quants i pots consultar-ne per internet els horaris i els dies de visita, si l'entrada és gratuïta, els telèfons d'informació, etc.

MUSEU DE BELLES ARTS DE VALÈNCIA
SANT PIUS V

Sant Pius V, 9
46010 València
email: museo_bbaa@gva.es
url: <http://www.cult.gva.es/mbav>

MUSEU ARQUEOLÒGIC PROVINCIAL D'ALACANT

Plaça Dr. Gómez Ulla, s/n
03013 Alacant
http://www.marqalicante.com/web_v/v_marq.html

MUSEU BELLES ARTS DE CASTELLÓ

Avinguda Germans Bou, 28
12003 Castelló de la Plana
<http://www2.dipc.as/valenciano/museos/BellesArts/home.asp>

Propostes didàctiques referides al llibre
Ricard, l'escultor (ISBN: 978-84-9824-389-5)

© Edicions Bromera, SL
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Diego Gómez García, 2008
Dibuixos de Montse Tobella